

Samrådsgruppens berättelse om sin verksamhet sedan Stockholm stad och Region uppgick i samiskt förvaltningsområde 2019. Berättelsen är skriven i början av december 2020 och godkänd av samrådsgruppen. Godkänd av Sameföreningen i Stockholms styrelse den 11 mars 2021.

Inledning

Stockholms stad styr sin organisation med hjälp av budgetdirektiv där kraven på efterlevnad av nationella minoritetsspråklagen trycks ut i organisationen. För en vanlig lekman kan det här te sig abstrakt. Här använder vi direktiven som mall för att redovisa vad samrådsgruppen gjort, vilka synpunkter och kritik gruppen har framfört under 2019 och 2020. Direktiven för 2021 återfinns i Finansborgarrådets budgetförslag 2020-11-11

Finansborgarrådet budgetförslag 2020-11-11

<https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/sa-anvands-dina-skattepengar/stadens-budget-ar-fran-ar/budget-2021-2023-finansborgarradets-forslag-2020-11-11.pdf> kan man läsa om stadens fem direktiv för verksamhet som under 2021 skall efterleva Nationella Minoritetslagen med betydelse för samer.

En del av arbetet enligt direktiven ser vi i samrådsgruppen tecken på i samråden med respektive förvaltning som tillhör respektive nämnd. Mot slutet av 2021 kan vi hålla dessa punkter framför oss när vi utvärderar.

Varje kommentar innehåller redovisning av vad sameföreningen arbetar med i form av påverkan i samråden och egna initiativ.

Förkortningar

NM = Nationell Minoritet

NML = Nationella minoritetslagen

KS = Kommunstyrelsen (politik)

SLK = Stadsledningskontoret (tjänstemän som sorterar under KS)

KN = Kulturnämnden (politik)

KF = Kulturförvaltningen (tjänstemän som sorterar under KN)

UN = Utbildningsnämnden (politik)

UF = Utbildningsförvaltningen (tjänstemän som sorterar under UN)

ÄN = Äldrenämnden (politik)

ÄF = ÄF (tjänstemän som sorterar under ÄN)

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Nämnder och bolagsstyrelser ska

- säkerställa att de nationella minoriteternas rättigheter efterlevs i stadens verksamheter

Inriktningar för Kommunstyrelsen, Utbildningsnämnd, Stadsdelsnämnderna och Kulturnämnden

- KS tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden arbeta för att nå föräldrar till barn i förskoleålder som skulle kunna vara intresserade av förskola på något av de nationella minoritetsspråken

- KN skall bistå kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden i arbetet för att nå föräldrar till barn i förskoleålder som skulle kunna vara intresserade av förskola på nationella minoritetsspråk

Kommentar: Inriktningen för KS betyder att SLK tar särskilt intresse i att följa UF:s arbete i samråden. Exempelvis att mötet i september som var gemensamt med UF och SLK.

Här tar staden omvägen via stadsdelsnämnderna, 14 st. Hur effektivt kan det vara? Sameföreningen har efterlyst informationsarbete riktat till föräldrarna via sameföreningens kanaler. Under 2020 planerade SfiS familjeaktiviteter med inriktning på att skapa nätverk mellan familjer som inte kunde genomföras p g a. COVID. Detta återkommer under 2021.

UF har nu en samordnare för förskola och grundskola vad avser meänkieli och de samiska språken. Denne har ej språk- och kulturbakgrund i det samiska. Arbetet är mycket inriktat på att upplysa och utbilda om NM rättigheter i sammanhanget, att skapa kontakter för att införskaffa pedagogiska material och idéer till utveckling. En del av de synliga resultaten skaver betraktade med samiska ögon, inflytandet har inte varit tillräckligt.

Sameföreningen har flertalet gånger i samråden efterlyst anställning av samisk samordnare som bl. a. skulle kunna agera som ombudsman, vara smörjmedel i stadens processer och rutiner, skapa kontaktnätverk med föräldrar och äldre, uppnå likvärdighet i exempelvis rektorernas och biståndshandläggares beslutsfattande om modersmålsundervisning och äldreomsorg.

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås för KS och KN

Kommunstyrelsen ska i samråd med berörda nämnder och bolagsstyrelser, utreda förslag på platser i staden där befintlig skyltning kan kompletteras med skyltning på olika minoritetsspråk eller genom nya skyltar belysa kulturhistoriska värden utifrån de nationella minoriteternas perspektiv, i samråd med minoritetsgrupperna (2.4)

KF skall bistå kommunstyrelsen i arbetet med att utreda förslag på platser i staden där befintlig skyltning kan kompletteras med skyltning på olika minoritetsspråk eller genom nya skyltar belysa kulturhistoriska värden utifrån de nationella minoriteternas perspektiv, i samråd med minoritetsgrupperna

Kommentar: Sameföreningen har i ett remissvar om den ursprungliga motionen ifrågasatt prioriteringen av denna aktivitet. Avsatta resurser bör satsas på efterlevnad av NML beträffande språk och kultur.

Delen om synliggörande av kulturhistoriska värden ser vi positivt på. Det kan innebära ex vis synliggörande av samiska rättighetskämpar som Elsa Laula Renberg, Karin Stenberg,

Gustaf Park, Torkel Tomasson och kämpar från 70 och 80-tal samt äldre historia som påvisar samisk närvaro och inflytande i staden.

Kommunfullmäktiges inriktning för Kulturnämnden

Fortsätta arbetet att synliggöra de nationella minoriteterna och främja de nationella minoritetsspråken i nämndens verksamhet

Kommentar: KF har stödformer för synliggörande av NMs kultur för stadens övriga medborgare.

Medel som kommer från statsbidraget för NM anser vi används delvis felaktigt av KF, exempelvis för stadsbiblioteket som har andra lagkrav på sig för synliggörande än NML. Vi har efterlyst reella satsningar på språk- och kultur för exempelvis föräldrar så att de kan stödja sina barns utveckling. Staden bör kunna finansiera sådana satsningar med medel utanför statsbidraget. Statsbidraget är hårt ansträngt. Föreningar får anstränga sig hårt för att ansöka om projektstöd ur statsbidraget där utfallet är cirka 25 - 30 % av sökt belopp.

Kommentar: Se föregående om Kommunstyrelsens direktiv för KS

Kommunfullmäktiges inriktning för Äldrenämnden

Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna, där behov finns, ta fram en plan för att säkerställa äldreomsorg för förvaltningsområdet finska, meänkieli och samiska

Kommentar: ÄF har hitintills varit inriktad på internt kartläggningsarbete av språk- och kulturkompetens bland personal och vilka språkinriktningar eller tillhörighet till NM brukarna har (ej ännu redovisat, stadens jurister har sagt ifrån om registrering av etnicitet).

Kartläggningen av äldreomsorgsbehov för samer har lagts ut till extern konsult som sedan återkommer till sameföreningen för förslag till idéer om hur kartläggningen skall genomföras. Den kartläggningen är tänkt att vara årligen återkommande. Här har sameföreningen tackat nej till årets förslag om kartläggningsarbete.

Sameföreningen har i stället föreslagit ett kombinerat informations- och kartläggningsarbete om behovet av äldreomsorg bland föreningens medlemmar genom enkäter. En bas i detta arbete blir den verksamhet i form av äldreträffar som sameföreningen har sökt föreningsstöd för hos ÄF för 2021.

En utmaning är att närstående till en framtida sökande brukare av äldreomsorg behöver vara informerad om vilka rättigheter denne har.

En annan utmaning är att biståndshandläggare får inte registrera information om sökande brukare har blivit informerad om sina rättigheter och huruvida denna tackat ja eller nej till erbjuden tjänst.